

JUDITH KERR

Hitler heeft
mijn roze
KONIJN
gestolen

DE FONTEIN

Hoofdstuk 1

Anna liep samen met haar klasgenootje Elsbeth van school naar huis. Er was die winter een heleboel sneeuw gevallen in Berlijn. Die smolt maar niet en daarom hadden de straatvegers de sneeuw naar de stoeprand geschoven, waar het wekenlang in droevige, steeds grijzer wordende hoopjes was blijven liggen. Nu, in februari, was de sneeuw veranderd in smurrie en lagen er overal vieze plassen. Anna en Elsbeth sprongen er met hun veterlaarzen overheen.

Ze droegen allebei een dikke jas en een wollen muts die hun oren warm hield, en Anna had ook nog een warme sjaal. Ze was negen jaar oud, maar klein voor haar leeftijd, en de uiteinden van haar sjaal hingen bijna tot op haar knieën. Hij bedekte ook haar neus en mond, zodat je alleen maar haar groene ogen en een plukje van haar donkere haar zag. Ze had zich gehaast omdat ze bij de krantenkiosk nog wat kleurpotloden wilde kopen en het al bijna lunchtijd was. Maar nu stond ze zo te hijgen dat ze blij was toen Elsbeth onderweg even stopte om een grote rode poster te bekijken.

‘Weer een foto van die man,’ zei Elsbeth. ‘Mijn zusje zag er gisteren ook een en ze dacht dat het Charlie Chaplin was.’

Anna keek naar de priemende blik en de grimmige gezichtsuitdrukking. Ze zei: ‘Hij lijkt helemaal niet op Charlie Chaplin. Alleen die snor is hetzelfde.’

Ze keken eens goed naar de naam onder de foto.

Adolf Hitler.

‘Hij wil dat iedereen bij de verkiezingen op hem stemt en dan gaat hij de Joden tegenhouden,’ zei Elsbeth. ‘Denk je dat hij Rachel Löwenstein dan ook zal tegenhouden?’

‘Niemand kan Rachel Löwenstein tegenhouden,’ zei Anna. ‘Ze is de klassenleidster. Misschien houdt hij mij wel tegen. Ik ben ook Joods.’

‘Niet waar!’

‘Wel waar! Mijn vader had het er vorige week nog met ons over. Hij zei dat wij Joden zijn en dat mochten mijn broer en ik nooit vergeten, wat er ook gebeurt.’

‘Maar jullie gaan op zaterdag niet naar een speciale kerk, zoals Rachel Löwenstein.’

‘Dat is omdat we niet gelovig zijn. We gaan nooit naar de kerk.’

‘Ik zou willen dat mijn vader niet gelovig was,’ zei Elsbeth. ‘Wij gaan elke zondag en ik krijg altijd een houten kont van die banken.’ Ze bestudeerde Anna opeens aandachtig. ‘Ik dacht dat Joden altijd een kromme neus hadden, maar jouw neus is heel gewoon. Heeft je broer een kromme neus?’

‘Nee,’ zei Anna. ‘De enige bij ons thuis met een kromme neus is Bertha, het dienstmeisje, en die van haar is krom geworden doordat ze hem heeft gebroken toen ze uit een tram viel.’

Elsbeth begon geïrriteerd te raken. ‘Nou dan,’ zei ze. ‘Als jij er net zo uitziet als alle andere mensen en je niet naar een speciale kerk gaat, hoe weet je dan dat je Joods bent? Hoe kun je daar zo zeker van zijn?’

Even bleef het stil.

‘Ik denk...’ begon Anna. ‘Ik denk dat het komt doordat mijn moeder en vader Joods zijn, en volgens mij hun moeders en vaders ook. Ik heb er eigenlijk nooit zo over nagedacht totdat papa er vorige week ineens over begon.’

‘Ik vind het maar stom allemaal,’ zei Elsbeth. ‘Ik vind dat ge-doe met Adolf Hitler stom, en mensen die Joods zijn en de rest ook!’ Ineens zette ze een draffe in en Anna rende achter haar aan.

Pas bij de kiosk bleven ze weer staan. Er stond iemand te praten met de man achter de toonbank en Anna voelde hoe de moed haar in de schoenen zonk toen ze Fräulein Lambeck herkende, die bij hen in de buurt woonde. Fräulein Lambeck keek nogal schaapachtig en riep: ‘Afschuwelijke tijden! Afschuwelijke

tijden!’ En elke keer dat ze ‘afschuwelijke tijden’ zei, schudde ze met haar hoofd en wiebelden haar oorbellen.

De man achter de toonbank zei: ‘Tja, 1931 was erg genoeg, 1932 was nog erger, maar ik zeg je het je, 1933 zal het ergst zijn van allemaal.’ Toen zag hij Anna en Elsbeth staan en vroeg: ‘Wat kan ik voor jullie betekenen, jongedames?’

Anna wilde hem net vertellen dat ze graag wat kleurpotloden zou kopen toen Fräulein Lambeck haar zag staan.

‘Als dat kleine Anna niet is!’ riep Fräulein Lambeck uit. ‘Hoe is het met je, kleine Anna? En hoe gaat het met je vader? Wat een geweldige man! Ik heb alles gelezen wat hij heeft geschreven. Ik heb al zijn boeken en ik luister ook altijd naar hem als hij op de radio is. Maar deze week stond er helemaal niets van hem in de krant. Ik hoop dat alles in orde is met hem. Is hij misschien ergens aan het lesgeven? Maar o, wat hebben we hem hard nodig in deze afschuwelijke, afschuwelijke tijden!’

Anna wachtte tot Fräulein Lambeck was uitgesproken. Toen zei ze: ‘Hij heeft griep.’

Dat zorgde voor een nieuwe woordenstroom. Je zou bijna denken dat Fräulein Lambecks dierbaarste familieleden op het randje van de dood balanceerden, zo bleef ze aan de gang. Ze schudde zo met haar hoofd dat haar oorbellen ervan rinkelden. Ze stelde allerlei geneesmiddelen voor. Ze noemde namen van diverse artsen. Ze hield pas op met praten toen Anna beloofde dat ze de beterschapswensen van Fräulein Lambeck aan haar vader zou overbrengen, samen met haar hoop dat hij snel weer zou herstellen. Daarna draaide ze zich nog om in de deuropening om te zeggen: ‘Zeg maar niet dat Fräulein Lambeck hem alle beterschap wenst, kleine Anna, zeg maar gewoon dat ze van een bewonderaar afkomstig zijn!’ En daarna liep ze naar buiten.

Snel kocht Anna haar potloden. Daarna stond ze samen met Elsbeth in de koude wind voor de kiosk. Vanaf hier liepen ze normaal gesproken allebei een andere kant op, maar Elsbeth bleef nog even staan. Er was iets wat ze Anna al een hele tijd wilde vragen en dit leek haar een goed moment.

‘Anna,’ begon Elsbeth. ‘Is het leuk om een beroemde vader te hebben?’

‘Niet als je iemand als Fräulein Lambeck tegenkomt,’ zei Anna, die gedachteloos in de richting van haar huis begon te lopen terwijl Elsbeth haar even gedachteloos volgde.

‘Dat snap ik, maar afgezien van Fräulein Lambeck?’

‘Ik vind het best leuk, ja. Om te beginnen werkt papa vanuit huis, dus we zien hem heel veel. En soms krijgen we gratis kaartjes voor het theater. En een keer kwam een krant een interview houden en toen vroegen ze ons welke boeken wij leuk vonden, en toen zei mijn broer: “Die van Zane Grey,” en de volgende dag stuurde iemand hem een hele boekenset, zomaar, als cadeautje!’

‘Ik zou willen dat mijn vader beroemd was,’ zei Elsbeth. ‘Alleen denk ik niet dat hij dat ooit zal worden, want hij werkt op het postkantoor en dat is niet iets waar mensen normaal gesproken beroemd mee worden.’

‘Als je vader niet beroemd wordt, misschien word jij dat dan wel. Want het enige nadeel aan een beroemde vader hebben, is dat je dan bijna nooit zelf ook beroemd wordt.’

‘Waarom niet?’

‘Weet ik niet. Je hoort maar zelden over twee beroemde mensen uit hetzelfde gezin. Soms vind ik dat echt heel jammer,’ zei Anna met een zucht.

Ondertussen waren ze aangekomen bij het witgeverfde hek van Anna’s huis. Elsbeth probeerde koortsachtig iets te bedenken waarmee zij beroemd zou kunnen worden toen Heimpi, die hen vanuit het keukenraam had zien staan, de voordeur opende.

‘O, jeetje!’ riep Elsbeth. ‘Ik kom nog te laat voor de lunch!’ En ze rende de straat uit.

‘Jij en die Elsbeth,’ bromde Heimpi terwijl Anna naar binnen liep. ‘Jullie kletsen elkaar nog de oren van het hoofd!’

Heimpi’s echte naam was Fräulein Heimpel en zij zorgde al voor Anna en haar broer Max sinds hun babytijd. Nu ze ouder waren, deed ze vooral het huishouden als de kinderen op school zaten,

maar ze stond nog altijd voor hen klaar zodra ze thuiskwamen. 'Kom, dan trekken we dit even allemaal uit,' zei ze en ze wikkelde de lange sjaal van Anna's hals. 'Je lijkt wel een pakketje waarvan het touwtje loszit.' Terwijl Heimpi de laagjes kleding van Anna afpelde, hoorde ze dat er in de zitkamer piano werd gespeeld. Mama was dus ook thuis.

'Weet je zeker dat je geen natte voeten hebt?' vroeg Heimpi. 'Ga dan maar gauw je handen wassen. De lunch is bijna klaar.'

Anna liep de trap op, die met een dik tapijt bekleed was. De zon scheen door het raam en buiten in de tuin zag ze een paar laatste plekken met sneeuw. De geur van kip kwam haar vanuit de keuken tegemoet. Het was altijd fijn om na school thuis te komen.

Toen ze de badkamerdeur opende, hoorde ze binnen een druk geschuiifel en stond ze oog in oog met haar broer Max. Het gezicht onder zijn blonde haar was rood geworden en hij verstopte net iets achter zijn rug.

'Wat gebeurt hier?' vroeg ze, nog voordat ze zijn vriend Günther zag, die er even beschaamd bij stond.

'O, jij bent het!' zei Max en Günther lachte. 'We dachten dat het een volwassene zou zijn.'

'Wat hebben jullie daar?' vroeg Anna.

'Een pin, om op te spelden. Er was vandaag een heel gevecht op school, nazi's tegen de sozi's.'

'Wat zijn nazi's en sozi's?'

'Ik dacht dat jij dat wel zou weten, zelfs op jouw leeftijd,' zei Max, die pas twaalf was. 'De nazi's zijn de mensen die bij de verkiezingen op Hitler gaan stemmen. Wij sozi's zijn de mensen die tegen hem stemmen.'

'Maar als je niet mag stemmen, ben je toch geen van de twee?' vroeg Anna. 'Je bent veel te jong!'

'Onze vaders dan,' zei Max knorrig. 'Dat is hetzelfde.'

'En trouwens, we hebben ze verslagen,' zei Günther. 'Je had die nazi's moeten zien rennen! Max en ik hebben er eentje te pakken gekregen en deze pin van hem af getrokken. Maar ik

weet niet wat mijn moeder gaat zeggen als ze mijn broek ziet.' Hij keek bedroefd naar een grote scheur in de versleten stof. Günthers vader had geen werk en er was thuis geen geld voor nieuwe kleren.

'Geen zorgen, Heimpi repareert het wel,' zei Anna. 'Mag ik de pin zien?'

Het was een klein ding van rood email met een zwart kruis met haken aan de uiteinden.

'Dat heet een swastika,' zei Günther. 'Alle nazi's hebben er een.'

'Wat gaan jullie ermee doen?'

Max en Günther keken elkaar aan.

'Wil jij 'm hebben?' vroeg Max.

Günther schudde zijn hoofd. 'Ik mag helemaal niks met nazi's te maken hebben. Mijn moeder is bang dat ze mijn schedel inslaan.'

'Ze vechten heel oneerlijk,' stemde Max in. 'Met stokken en stenen en alles.' Hij draaide de pin om en leek er steeds meer afkeer voor te voelen. 'Ik hoef hem in elk geval niet.'

'Spoel hem door de wc!' zei Günther, wijzend naar de toilet-pot. Dat deden ze. De eerste keer dat ze aan de ketting trokken, spoelde de pin nog niet weg. Maar bij de tweede keer verdween het ding gelukkig, net toen de gong klonk voor de lunch.

Ze hoorden de pianomuziek nog toen ze naar beneden liepen, maar die hield op zodra Heimpi het eten op de borden schepte. Een ogenblik later ging de deur van de eetkamer open en kwam mama binnen.

'Hallo kinderen. Hallo Günther,' riep ze, 'hoe was het op school?'

Iedereen begon meteen te vertellen en opeens hing de kamer vol geluiden en gelach. Mama kende de namen van al hun leerkrachten en herinnerde zich altijd alles wat ze haar hadden verteld. Dus toen Max en Günther vertelden dat de aardrijkskundeleraar verschrikkelijk boos was geworden, zei ze: 'Geen wonder als je bedenkt hoe naar jullie vorige week tegen hem hebben gedaan!' En toen Anna haar vertelde dat haar opstel was

voorgelezen in de klas, zei ze: ‘Dat is geweldig! Want Fräulein Schmidt leest zelden iets voor, hè?’

Als ze naar je luisterde, dan kreeg je ook echt haar volle aandacht. Als ze sprak, dan deed ze dat vol energie. Het leek wel alsof ze bij alles twee keer zo goed haar best deed als andere mensen, en zelfs haar ogen waren feller blauw dan alle andere blauwe ogen die Anna ooit had gezien.

Ze begonnen net aan het toetje (apfelstrudel) toen Bertha, het dienstmeisje, de kamer binnenkwam om mama te laten weten dat er iemand aan de telefoon was. Ze vroeg of ze papa daarvoor moest storen.

‘Wat een raar tijdstip om te bellen!’ riep mama en ze schoof haar stoel zo hard naar achteren dat Heimpi haar hand moest uitsteken om te voorkomen dat hij zou omvallen. ‘Waag het niet om mijn apfelstrudel op te eten!’ Ze haastte zich de kamer uit.

Het leek heel erg stil na haar vertrek, ook al hoorde Anna haar voetstappen toen ze zich naar de telefoon haastte om even later nog sneller de trap op te hollen naar papa’s kamer. In die stilte vroeg ze: ‘Hoe gaat het met papa?’

‘Die voelt zich al beter,’ zei Heimpi. ‘Zijn temperatuur is een beetje gezakt.’

Anna at tevreden haar stuk strudel op. Max en Günther hadden ondertussen al drie porties achter de kiezen en nog was mama niet teruggekomen. Dat was vreemd, want mama was dol op apfelstrudel.

Bertha kwam om de tafel af te ruimen en Heimpi nam de jongens mee om iets aan Günthers broek te doen. ‘Repareren heeft weinig zin,’ zei ze. ‘Die stof scheurt alweer kapot zodra je ademhaalt. Maar ik heb nog wel een broek waar Max uit gegroeid is. Die past jou denk ik wel.’

Anna bleef alleen achter in de eetkamer en vroeg zich af wat ze zou gaan doen. Ze hielp Bertha even met afruimen. Ze schoven de vuile borden door het luik naar de bijkeuken. Daarna veegden ze met een stoffer en blik de kruimels van tafel. Terwijl ze het tafellaken opvouwden, herinnerde ze zich opeens

Fräulein Lambeck en haar boodschap. Ze wachtte tot Bertha het tafellaken veilig in handen had en rende toen naar boven, naar papa's kamer. Ze kon papa en mama binnen horen praten.

'Papa,' zei Anna toen ze de deur opendeed, 'ik kwam Fräulein Lambeck tegen...'

'Niet nu! Niet nu!' riep mama. 'We zijn in gesprek!' Ze zat op de rand van papa's bed. Papa zat rechttop tegen de kussens geleund en zag er nogal bleekjes uit. Ze keken haar allebei fronsend aan.

'Maar papa, ze vroeg me om tegen jou te zeggen...'

Toen werd mama ineens boos.

'In hemelsnaam, Anna!' riep ze. 'We willen het nu niet horen! Ga weg!'

'Kom straks maar terug,' zei papa op een vriendelijker toon.

Anna sloot de deur weer. Nou moe! Het was heus niet alsof zij die suffe boodschap van Fräulein Lambeck zo graag wilde overbrengen of zo. Wat moest ze hier nou weer mee?

In de kinderkamer was niemand. Ze hoorde buiten geschreeuw, dus Max en Günther waren waarschijnlijk in de tuin aan het spelen, maar ze had geen zin om met hen mee te doen. Haar tas hing aan de rugleuning van een van de stoelen. Ze pakte haar nieuwe kleurpotloden en haalde ze allemaal uit het doosje. Er was een mooie roze en ook een best mooie oranje, maar de blauwe potloden waren de mooiste. Er waren drie verschillende tinten blauw, allemaal heel vol van kleur, en een prachtige paarse. Opeens kreeg Anna een idee.

De laatste tijd was ze bezig geweest met een paar gedichten met tekeningen erbij. Daarmee had ze aardig wat lof geoogst, zowel thuis als op school. Eén gedicht ging over een brand, een ander over een aardbeving en er was er eentje over een man die vervloekt was door een zwerver en een heel akelige en pijnlijke dood stierf. Waarom zou ze nu niet iets proberen met een schipbreuk? Er waren genoeg woorden die rijmde op 'zee' en je kon 'water' laten rijmen op 'later'. En ze kon de drie nieuwe blauwe kleurpotloden mooi gebruiken voor haar illustratie. Ze pakte een vel papier en begon te tekenen.

Ze ging zo op in haar werk dat ze het niet eens merkte toen de vroege, winterse avondschemering de kamer binnensloop. Ze schrok dan ook toen Heimpi binnenkwam en het licht aanknipte.

‘Ik heb cakejes gebakken,’ zei Heimpi. ‘Wil je me helpen met de glazuurlaag?’

‘Mag ik dit eerst even snel aan papa laten zien?’ vroeg Anna terwijl ze het laatste beetje van de blauwe zee inkleurde.

Heimpi knikte.

Deze keer klopte Anna op de deur en wachtte ze tot papa riep: ‘Kom binnen.’ Zijn kamer zag er raar uit, want alleen de lamp op het nachtkastje was aan en papa en zijn bed vormden samen een eiland van licht in alle schaduwen. In het donker zag ze vaag het bureau met de typemachine erop en de stapel papieren, die zoals gebruikelijk niet alleen op het bureau, maar ook ernaast op de grond lagen. Omdat papa vaak ’s avonds laat nog schreef en hij mama dan niet wilde storen, stond zijn bed in zijn werkkamer.

Papa zag er niet uit als iemand die zich beter voelde. Hij zat rechtop, deed helemaal niets en staaarde alleen maar voor zich uit met een peinzende uitdrukking op zijn smalle gezicht. Maar zodra hij Anna zag, glimlachte hij. Ze liet hem het gedicht zien en hij las het twee keer door. Hij zei dat het erg goed was en bewonderde ook de illustratie. Toen vertelde Anna hem over Fräulein Lambeck en ze moesten allebei lachen. Hij leek nu meer zichzelf en daarom vroeg Anna: ‘Papa, vind je het gedicht echt goed?’

Papa zei van wel.

‘Vind je niet dat het vrolijker moet zijn?’

‘Tja,’ zei papa, ‘een schipbreuk is meestal niet iets waar je erg vrolijk van wordt.’

‘Mijn juffrouw, Fräulein Schmidt, vindt dat ik over vrolijker onderwerpen moet schrijven, zoals over de lente en bloemen.’

‘En wil jij over de lente en bloemen schrijven?’

‘Nee,’ zei Anna somber. ‘Op dit moment kan ik blijkbaar alleen over rampen schrijven.’

Papa schonk haar even een zijdelingse glimlach en zei dat ze misschien de tijdgeest wel aanvoelde.

‘Dus,’ vroeg Anna wat nerveus, ‘jij vindt het goed dat ik over rampen schrijf?’

Papa werd meteen serieus. ‘Maar natuurlijk!’ zei hij. ‘Als jij over rampen wilt schrijven, dan moet je dat doen. Het heeft geen zin om te schrijven wat andere mensen willen. De enige manier om iets goeds op papier te krijgen is door naar jezelf te luisteren en te schrijven wat jij wilt.’

Dat vond Anna zo bemoedigend om te horen dat ze papa net wilde vragen of hij toevallig dacht dat zij misschien ooit beroemd zou worden, maar net op dat moment rinkelde de telefoon op papa’s nachtkastje. Ze werden er allebei door verrast.

Papa’s gezicht kreeg weer die moeizame uitdrukking toen hij de hoorn oppakte en het was vreemd, vond Anna, dat zelfs zijn stem anders klonk. Ze hoorde hem zeggen: ‘Ja... Ja...’ en toen iets over Praag, maar daarna vond ze het niet langer interessant. Al was het gesprek ook snel weer afgelopen.

‘Ga maar weer gauw,’ zei papa. Hij tilde zijn armen op alsof hij haar een dikke knuffel wilde geven, maar liet ze toen weer zakken. ‘Laat ik je maar niet aansteken met deze griep,’ zei hij.

Anna hielp Heimpi vervolgens de cakejes te glazuren en daarna aten zij, Max en Günther ze op. Heimpi had er nog drie bewaard en in een papieren zakje gestopt, zodat Günther die kon meenemen voor zijn moeder. Ze had ook nog wat andere kleren gevonden waar Max uit gegroeid was, dus hij had een flink pakket bij zich toen hij vertrok.

De rest van de avond speelden ze spelletjes. Max en Anna hadden voor kerst een spellendoos gekregen en ze waren er nog steeds niet op uitgekeken. Er zat zoveel in het zorgvuldig gemaakte kistje: schaken, dammen, mens-erger-je-niet, slangen en ladders, domino en zes verschillende kaartspelletjes. Als een van de spellen je verveelde, dan kon je altijd nog een ander doen. Heimpi bleef bij hen in de kinderkamer zitten terwijl ze sokken stopte, en deed zelfs mee met een spelletje mens-erger-je-niet. Het was veel te snel alweer bedtijd.

De volgende ochtend rende Anna voor schooltijd nog even papa's kamer in. Het bureau was netjes opgeruimd. Het bed netjes opgemaakt.

En papa was weg.

Hoofdstuk 2

Anna's eerste gedachte was zo afschuwelijk dat ze even niet kon ademen. Papa's toestand was in de nacht verslechterd. Hij was naar het ziekenhuis gebracht. Misschien zelfs... Blindelings rende ze de kamer uit, waar ze werd opgevangen door Heimpi.

‘Het is in orde! Je vader is op reis.’

‘Op reis?’ Anna kon haar oren niet geloven. ‘Maar hij is ziek. Hij had koorts...’

‘En toch besloot hij gewoon te vertrekken,’ zei Heimpi beslist. ‘Je moeder wilde het je allemaal uitleggen zodra je thuiskwam van school. Maar ik denk dat ze het je nu wel zal vertellen. Dan moet Fräulein Schmidt maar even wat langer op je wachten.’

‘Wat is er aan de hand? Hoeven we niet naar school?’ Max verscheen met een hoopvolle blik op de overloop.

Toen kwam mama haar kamer uit. Ze had haar ochtendjas nog aan en zag er erg moe uit. ‘Zo spannend is het allemaal ook weer niet,’ zei ze. ‘Maar ik moet jullie wel het een en ander vertellen. Heimpi, wat dacht je van koffie? En ik denk dat de kinderen nog wel een beetje extra ontbijt willen.’

Zodra ze met z'n allen in Heimpi's bijkeuken zaten met koffie en broodjes voelde Anna zich een stuk beter, en ze kon zelfs uitrekenen dat ze nu precies de aardrijkskundeles zou missen waar ze toch al zo'n hekel aan had.

‘Het zit zo,’ begon mama. ‘Papa denkt dat Hitler en de nazi's de verkiezingen misschien wel gaan winnen. Als dat gebeurt, zou hij niet in Duitsland willen wonen zolang zij aan de macht zijn, en wij ook niet.’

‘Omdat we Joods zijn?’ vroeg Anna.

‘Niet alleen omdat we Joods zijn. Papa denkt dat niemand straks nog mag zeggen wat hij denkt, en dan kan hij geen stukken meer schrijven. De nazi’s houden er niet van als mensen het niet met hen eens zijn.’ Mama dronk een slok van haar koffie en keek al wat vrolijker. ‘Maar misschien loopt het ook wel heel anders. En als het wel gebeurt, dan duurt het waarschijnlijk niet zo heel lang, misschien een maand of zes? Op dit moment kunnen we er gewoon niet zeker van zijn.’

‘Maar waarom is papa dan zo plotseling vertrokken?’ vroeg Max.

‘Omdat iemand hem gisteren heeft opgebeld met de waarschuwing dat ze zijn paspoort misschien zouden afpakken. Dus heb ik een kleine koffer voor hem ingepakt en hij heeft de nachttrein naar Praag genomen. Dat is de snelste manier om Duitsland uit te komen.’

‘Wie zou zijn paspoort dan afpakken?’

‘De politie. Er zitten behoorlijk wat nazi’s bij de politie.’

‘En wie heeft hem dan gebeld om hem te waarschuwen?’

Nu glimlachte mama voor het eerst. ‘Een andere politiemann. Iemand die papa nooit heeft ontmoet, maar die zijn boeken heeft gelezen en ze waardeert.’

Anna en Max hadden een momentje nodig om dit allemaal te laten bezinken.

Toen vroeg Max: ‘En wat gaat er dan nu gebeuren?’

‘Tja,’ zei mama, ‘de verkiezingen zijn over tien dagen. Dan kan het zijn dat de nazi’s verliezen, en dan komt papa weer terug. En als ze winnen, gaan wij naar papa toe.’

‘Naar Praag?’ vroeg Max.

‘Nee, waarschijnlijk naar Zwitserland. Daar spreken ze ook Duits, en daar kan papa weer schrijven. We zullen er denk ik een huisje huren en dan blijven we daar tot alles weer is overgewaaid.’

‘Gaat Heimpi ook mee?’ vroeg Anna.

‘Heimpi gaat ook mee.’

Het klonk reuze spannend. Anna zag het al stukje bij beetje

voor zich: een huisje in de bergen, met geiten... of waren het koeien?

Toen zei mama: 'Er is nog één ding.' Ze klonk opeens serieus. 'En dit is het belangrijkste van alles,' ging ze verder, 'en daar moeten jullie ons bij helpen. Papa wil niet dat iemand weet dat hij Duitsland heeft verlaten. Dus je mag het aan niemand vertellen. Als iemand je naar je vader vraagt, zeg je gewoon dat hij nog steeds met griep in bed ligt.'

'Mag ik het ook niet tegen Günther zeggen?' vroeg Max.

'Nee. Niet tegen Günther, niet tegen Elsbeth. Tegen niemand.'

'Goed dan,' zei Max. 'Maar dat zal niet makkelijk worden. Mensen vragen de hele tijd naar hem.'

'Waarom mogen we het tegen niemand zeggen?' vroeg Anna. 'Waarom wil papa niet dat iemand het weet?'

'Luister,' zei mama. 'Ik heb het jullie zo goed uitgelegd als ik maar kan. Jullie zijn allebei nog kinderen en... sommige dingen zijn moeilijk te begrijpen. Papa denkt dat de nazi's... ons misschien wel komen lastigvallen als ze weten dat hij is weggegaan. En daarom wil hij dus dat jullie het er niet over hebben. Gaan jullie braaf doen wat hij vraagt of niet?'

Anna knikte, natuurlijk zouden ze dat doen.

En vervolgens kleepte Heimpi hen warm aan voor school. Anna maakte zich zorgen over wat ze precies moest zeggen als iemand haar vroeg waarom ze te laat was, maar Max zei: 'Zeg gewoon dat mama zich heeft verslapen. Dat is nog waar ook!'

In de praktijk leek het niemand veel te interesseren. Bij de gymles moesten ze hoogspringen en Anna sprong hoger dan al haar klasgenoten. Daar was ze zo mee in haar nopjes dat ze de rest van de ochtend bijna vergat dat papa in Praag zat.

Toen het tijd was om naar huis te gaan, kwam dat allemaal weer naar boven. Ze hoopte maar dat Elsbeth geen rare vragen zou stellen, maar Elsbeth was met veel belangrijkere dingen bezig. Haar tante zou die middag op bezoek komen en dan zouden ze samen een jojo voor haar gaan kopen. Welke soort

vond Anna dat ze moest kiezen? En welke kleur? De houten jojo's deden het over het algemeen het best, maar Elsbeth had ook een feloranje jojo gezien die weliswaar van tin was, maar die ze zo mooi vond dat ze toch ging twijfelen. Anna hoefde alleen maar ja en nee te zeggen, en tegen de tijd dat ze thuis kwam voor de lunch voelde deze dag al veel normaler dan ze vanochtend voor mogelijk had gehouden.

Anna en Max hadden allebei geen huiswerk en het was te koud om naar buiten te gaan, dus zaten ze die middag op de verwarming in de kinderkamer en keken ze door het raam. De wind liet de luiken rammelen en blies grote, dikke wolkenplukken door de lucht.

'Misschien krijgen we meer sneeuw,' zei Max.

'Max,' zei Anna, 'hoop jij dat we naar Zwitserland gaan?'

'Ik weet het niet,' zei Max. Er was zoveel wat hij zou missen. Günther... Het groepje jongens met wie hij voetbalde... School... Hij zei: 'Ik neem aan dat we dan in Zwitserland naar school gaan.'

'O ja,' zei Anna. 'Het lijkt mij heel leuk.' Ze durfde het bijna niet toe te geven, maar hoe vaker ze erover nadacht, hoe meer ze eigenlijk wel wilde gaan. Ze zou in een vreemd land zijn waar alles helemaal anders was, in een heel ander huis wonen en naar een andere school gaan met andere kinderen... Ze voelde een enorm verlangen om al die dingen te beleven en ook al wist ze dat het harteloos van haar was, ze begon te glimlachen.

'Het zou maar voor zes maanden zijn,' zei ze verontschuldigend. 'En dan zijn we wel allemaal samen.'

De dagen daarna gingen redelijk hun normale gangetje. Mama ontving een brief van papa. Hij had een fijne kamer in een hotel in Praag en voelde zich al stukken beter. Dat nieuws vrolijkte iedereen op.

Een paar mensen vroegen hoe het met hem ging, maar die waren volkomen tevreden als de kinderen antwoordden dat hun vader griep had. Die heerste op dit moment ook, dus erg verrassend was het niet. Het bleef heel koud en de plassen van

de gesmolten sneeuw bevroren. En toch kwam er maar geen sneeuw.

Op de zondagmiddag voor de verkiezingen werd de hemel heel donker en liet een grote lading dwarrelende, zwevende, dansende witte vlokjes vallen. Anna en Max waren aan het spelen met de kinderen van de familie Kentner, die aan de overkant van de straat woonden. Ze bleven staan om naar de vallende sneeuw te kijken.

‘Was het maar wat eerder begonnen,’ zei Max. ‘Tegen de tijd dat er genoeg licht om te gaan sleeën is het al te donker.’

Het hield pas op toen Anna en Max om vijf uur naar huis moesten. Peter en Marianne Kentner liepen met hen mee naar de voordeur. De sneeuw lag in een dikke, knerpende laag op straat en de maan scheen erop neer.

‘Waarom gaan we niet sleeën bij maanlicht?’ vroeg Peter.

‘Denk je dat dat mag?’

‘Wij hebben het weleens eerder gedaan,’ zei Peter, die al veertien was. ‘Ga het maar aan je moeder vragen.’

Mama zei dat het mocht, maar dan moesten ze wel bij elkaar blijven en om zeven uur thuis zijn. Ze trokken hun warmste kleren aan en gingen weer naar buiten.

Het was maar een kwartiertje wandelen naar het Grunewald, waar een houten helling een ideale schans vormde die uitkwam op een bevroren meer. Ze hadden hier al zo vaak gesleed, maar wel altijd bij daglicht en met de opgewekte kreten van andere kinderen om hen heen. Nu hoorden ze niets anders dan de wind die door de bomen suisde, de verse sneeuw die onder hun laarzen kraakte en het zachte gezwoesj van de sleeën die ze achter zich aan trokken. Boven hun hoofd was de hemel donker, maar de grond had een blauwe gloed in het maanlicht en de schaduwen van de bomen vormden er een patroon van zwarte strepen overheen.

Bovenaan de helling bleven ze staan en ze keken omlaag. Er was hier nog niemand geweest. Het glinsterende pad van sneeuw strekte zich voor hen uit, helemaal perfect en zonder sporen, en

helemaal tot aan de rand van het meer.

‘Wie gaat er als eerste naar beneden?’ vroeg Max.

Het was niet Anna’s bedoeling geweest, maar ineens stond ze op en neer te springen en zei ze: ‘Ah, toe, alsjeblieft...’

Peter zei: ‘Ja, goed hoor. De jongste mag als eerste.’

Daarmee bedoelde hij haar, want Marianne was tien.

Anna ging op haar slee zitten, hield zich vast aan het touw waarmee ze moest sturen, ademde diep in en zette zich af. De slee kwam nogal voorzichtig in beweging en gleed de heuvel af.

‘Toe dan!’ riepen de jongens achter haar. ‘Zet je nog een keer af!’

Dat deed ze niet. Ze hield haar voeten op de glij-ijzers en liet de slee onder haar langzaam meer vaart maken. De poedersneeuw fladderde om haar heen op toen de slee erdoorheen ploegde. De bomen zoefden langs haar, steeds een beetje sneller. Het maanlicht sprong en danste om haar heen. Uiteindelijk leek het alsof ze door een hele berg zilver heen racete. Toen bereikte de slee de hobbel onderaan de helling, vloog eroverheen en landde op het bevroren meer in een vlek maanlicht. Het was prachtig.

De anderen kwamen gillend en schreeuwend achter haar aan naar beneden.

Ze gingen op hun buik en met hun hoofd naar voren de helling af, waardoor de sneeuw in hun gezicht werd geblazen. Ze gingen op hun rug met hun voeten naar voren de helling af en zagen de zwarte toppen van de dennenbomen ver boven hun hoofd voorbijvliegen. Ze propten zich met z’n allen op één slee en waren zo snel beneden dat ze bijna doorschoten naar het midden van het meer. Na elke afdaling sloften ze weer hijgend terug de heuvel op, met hun slee achter zich aan. Ondanks de kou hadden ze het bloedheet in hun wollen kleren.

En ineens begon het weer te sneeuwen. Eerst merkten ze het nauwelijks, maar toen stak de wind op en die blies de sneeuw in hun gezicht. Max bleef halverwege de helling staan met het

touw van zijn slee in zijn hand en vroeg: 'Hoe laat is het? Moeten we niet eens terug naar huis?'

Niemand had een horloge om en opeens beseften ze dat ze geen van allen wisten hoelang ze hier al waren. Misschien was het wel heel laat en zaten hun ouders thuis op hen te wachten.

'Kom,' zei Peter. 'Laten we maar snel gaan.' Hij trok zijn handschoenen uit en sloeg ze tegen elkaar aan om de vastgeplakte sneeuw ervanaf te kloppen. Zijn handen waren rood van de kou. Dat waren Anna's handen ook, en ze merkte voor het eerst dat haar voeten ijsklompjes waren geworden.

Tijdens de wandeling terug kregen ze het steeds kouder. De wind blies door hun vochtige kleren en nu de maan zich achter de wolken had verstopt, strekte het pad zich als een zwarte lijn voor hen uit. Anna was blij toen ze de bomen achter zich lieten en de straat bereikten. Al snel waren er ook straatlantaarns, huizen met verlichte ramen en winkels. Ze waren bijna thuis.

Een verlichte wijzerplaat van een klok liet hun zien hoe laat het was. Blijkbaar was het nog net geen zeven uur. Ze slaakten een zucht van opluchting en vertraagden hun tempo iets. Max en Peter praatten over voetbal. Marianne bond twee sleeën aan elkaar vast en holde voor hen uit over de verlaten straat, met de tweede slee in het spoor van de eerste. Anna slofte wat achter iedereen aan omdat haar voeten pijn deden.

Ze zag dat de jongens voor haar huis op haar bleven wachten terwijl ze verder kletsen. Ze wilde net naar hen toe hollen toen ze een hek hoorde piepen. En ineens bewoog er iets vlak naast haar op het pad en dook er een vormeloze gedaante op. Heel even was ze doodsbang, maar toen zag ze dat het slechts Fräulein Lambeck was, gekleed in een of andere harige mantel, met een brief in haar hand.

'Kleine Anna!' riep Fräulein Lambeck uit. 'Wat een toeval dat ik jou zo in het donker tegenkom! Ik wilde net naar de brievenbus lopen, maar ik had niet verwacht een bekende te treffen. Hoe is het met je vader?'

'Die heeft griep,' zei Anna automatisch.

Fräulein Lambeck bleef nogal abrupt staan. ‘Heeft hij nog steeds griep, kleine Anna? Je zei een week geleden ook al dat hij de griep had.’

‘Ja,’ zei Anna.

‘En hij ligt nog steeds in bed? Nog steeds met koorts?’

‘Ja,’ zei Anna.

‘Och, die arme man!’ Fräulein Lambeck legde een hand op Anna’s schouder. ‘Doen ze alles voor hem wat ze kunnen? Komt de dokter ook bij hem langs?’

‘Ja,’ zei Anna.

‘En wat zegt de dokter dan?’

‘Hij zegt... Dat weet ik niet,’ zei Anna.

Fräulein Lambeck boog langzaam naar voren en keek haar in de ogen. ‘Vertel me eens, kleine Anna,’ zei ze alsof het om vertrouwelijke informatie ging, ‘hoe hoog is je vaders koorts?’

‘Dat weet ik niet!’ riep Anna met een soort piepstemmetje, heel anders dan ze had willen klinken. ‘Het spijt me, maar ik moet nu echt naar huis!’ Na die woorden rende ze zo snel mogelijk naar Max en de geopende voordeur toe.

‘Wat is er met jou aan de hand?’ vroeg Heimpi in de hal. ‘Heeft iemand je afgeschoten uit een kanon?’

Door de half geopende deur zag Anna mama in de zitkamer zitten.

‘Mama!’ riep ze. ‘Ik vind het vreselijk om tegen iedereen te moeten liegen over papa. Het is afschuwelijk. Waarom moeten we dat doen? Ik wou dat het niet nodig was!’

Toen zag ze dat mama niet alleen was. Onkel Julius (die geen echte oom was, maar gewoon een oude vriend van papa) zat in een leunstoel aan de andere kant van de kamer.

‘Rustig aan,’ zei mama nogal fel. ‘We vinden het allemaal vreselijk om over papa te moeten liegen, maar op dit moment is het even niet anders. Ik zou het je niet vragen als het niet echt noodzakelijk was!’

‘Ze is betrapt door Fräulein Lambeck,’ zei Max, die achter

Anna aan naar binnen kwam. 'Je kent Fräulein Lambeck toch? Die is echt afgrijselijk. Je kunt haar vragen niet eens beantwoorden als je wel eerlijk mag zijn!'

'Arme Anna,' zei Onkel Julius met zijn kenmerkende hoge stem. Hij was een vriendelijke, dunne man en iedereen was dol op hem. 'Je vader heeft me gevraagd jullie te laten weten dat hij jullie allebei heel erg mist. Hij doet jullie de hartelijke groeten.'

'Hebt u hem dan gezien?' vroeg Anna.

'Onkel Julius is zojuist teruggekeerd uit Praag,' zei mama. 'Papa is in orde en hij wil graag dat we naar hem toe komen. We vertrekken zondag naar Zürich in Zwitserland.'

'Zondag?' herhaalde Max. 'Maar dat is over een week al. Dat is de dag van de verkiezingen. Ik dacht dat we eerst zouden afwachten wie er gaat winnen?'

'Je vader heeft besloten dat hij dat liever niet afwacht.' Onkel Julius keek glimlachend naar mama. 'Al denk ik nog steeds dat hij dit allemaal iets te ernstig opvat.'

'Waarom?' vroeg Max. 'Waar is hij bang voor?'

Mama zuchtte. 'Al vanaf het moment waarop papa hoorde dat ze zijn paspoort wilden afpakken, maakt hij zich zorgen dat ze misschien gaan proberen onze paspoorten in te nemen. Dan kunnen we niet meer weg uit Duitsland.'

'En waarom zouden ze dat doen?' vroeg Max. 'Als de nazi's ons niet aardig vinden, dan zijn ze toch juist blij om van ons af te zijn?'

'Precies,' zei Onkel Julius. Weer glimlachte hij naar mama. 'Je echtgenoot is een geweldige man met een geweldige verbeelding, maar als ik heel eerlijk mag zijn, denk ik dat zijn fantasie een beetje op hol geslagen is. Maar dat geeft niet, jullie gaan gewoon fijn op vakantie in Zwitserland en als jullie dan over een paar weken weer terugkeren naar Berlijn, gaan we samen naar de dierentuin.' Onkel Julius was een natuuronderzoeker, en hij ging heel vaak naar de dierentuin. 'Laat het maar weten als ik ergens mee kan helpen. Ik zie jullie uiteraard heel snel weer,' zei hij. Hij drukte een kus op mama's hand en vertrok weer.

‘Gaan we zondag echt weg?’ vroeg Anna.

‘Zaterdag,’ zei mama. ‘Het is een behoorlijk lange reis naar Zwitserland. We zullen onderweg in Stuttgart moeten overnachten.’

‘Dan is dit onze laatste week op school!’ zei Max.

Het leek zo onvoorstelbaar.

www.uitgeverijdefontein.nl

Oorspronkelijke titel: *When Hitler Stole Pink Rabbit*

Verschenen bij HarperCollins Publishers Ltd

Tekst copyright © Kerr-Kneale Productions Ltd 1971

Woord van de auteur copyright © Judith Kerr 2008

Judith Kerr behoudt het morele recht om als de auteur van dit werk erkend te worden.

Voor deze uitgave:

© 2026 Uitgeverij De Fontein, Utrecht, vertaald met een licentie van HarperCollins Publishers Ltd.

Vertaling: Sandra C. Hessels

Omslagontwerp: Caren Limpens

Grafische verzorging: Crius Group

Uitgeverij De Fontein vindt het belangrijk om op milieuvriendelijke en verantwoorde wijze met natuurlijke bronnen om te gaan. Bij de productie van het papieren boek van deze titel is daarom gebruikgemaakt van papier waarvan het zeker is dat de productie niet tot bosvernietiging heeft geleid.

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch door fotokopieën, opnamen of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever. Tekst- en datamining niet toegestaan.

ISBN 978 90 261 8081 1

ISBN e-book 978 90 261 8248 8

ISBN audioboek 978 90 261 8247 1

NUR 282, 283